REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Dumineca* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Dumineca* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 125. Brașov, Lunĭ-Marțĭ 6 (19) Iunie. 1900.

China și marile puterĭ.

Evenimentele din China au câștigat adĭ o importanță gravă pentru continentul nostru și privirile Europenilor se îndreptă nu numai cu curiositate, ci și cu îngrijire asupra celor ce se petrec în cel mai depărtat Orient.

Până înainte cu câțĭ-va anĭ marile puterĭ păreau a fi preocupate numai de planul împărțirei Turciei. Inainte de a-se fi resolvat însĕ acéstă faimósă cestiune orientală, ele au ridicat o altă cestiune neasĕmĕnat mai gravă: aceea a împărțirei succesive a colosalului imperiu chinez. Acțiunea în Orientul Europei a fost de-ocamdată sistată, proclamându-se necesitatea susținerii stărilor actuale, Rusia, apoi Francia și Germania șĭ-au ales ca țintă a dorinților de espansiune China, a căreia slăbiciune se dase pe față în rĕsboiul, ce l'a purtat cu Japonia.

Periculele conflagrațiunei, ce au fost preḑise de atâtea-orĭ, nu au fost delăturate încă nicĭ în parte în Peninsula-balcanică, cu tot aranjamentul provisoriu de a-se susține *status quo*, și étă că „aventura chinezéscă“, în care s'au aruncat puterile amintite și după care au urmat tóte celelalte, creéză și mai marĭ pericule pentru statele europene.

Rĕscóla Boxerilor din China s'a dovedit mult mai seriósă și mai periculósă în consecențele ei, decât s'a credut la început. In scurt timp ea a adus, de-ocamdată cel puțin, în imposibilitate forțele aliate ale puterilor europene de a-șĭ apĕra cu succes pe supușiĭ lor din Peking și din celelalte orașe chineze, amenințațĭ de furia Boxerilor, a căror revoltă este îndreptată în prima liniă în contra Europenilor.

Situațiunea în Peking și 'n împrejurimile sale este de tot seriósă. Toțĭ representanții puterilor străine — așa-déră întregul corp diplomatic — este încunjurat și blocat de către ceĭ resvrĕtițĭ, fără de a mai puté comunica cu lumea dinafară. Un eveniment ne mai pomenit. Dér nu-ĭ destul cu atât, ci precum spun scirile mai nouĕ, tóte clădirile ambasadelor din Peking au fost dĕrîmate și ambasadorul german sĕ fi fost chiar ucis.

Vestea acésta sensațională a fost transmisă în Europa de-odată de către o agenţiă din Londra şi una din Paris. Ea nu este încă confirmată, însĕ, după cum stau lucrurile, e temere, că póte sĕ fiă și adevĕrată. Constatat este, că ambasadorii au fost blocațĭ în casele lor. Aceste clădirĭ sunt zidite ca nisce micĭ fortărețe și se asigură, că numai cu ajutorul tunurilor ar puté fi luate. Décă s'ar adeveri scirea amintită, acésta n'ar însemna nicĭ mai mult, nicĭ mai puțin, decât că armata chineză din Peking s'a dat pe partea Boxerilor și că în cele din urmă se va fi întêmplat acésta chiar cu scirea guvernului chinez, care dela începutul rĕscólei a avut o purtare fórte dubiósă. Și acésta nicĭ nu e surprindĕtor, după-ce împĕrătésa regentă a Chinei, cum se afirmă, favoriséză mișcarea Boxerilor.

De șése ḑile nu se mai scie nimic despre ceea-ce se petrece în Peking, căcĭ Boxerii au tăiat tóte comunicațiile telegrafice și au distrus și căile ferate, așa că trupele trimise de marile puterĭ în ajutorul creștinilor din Peking au fost la jumĕtate drumul oprite în cale și n'au mai putut înainta, ca sĕ ajungă la timp.

Décă s'a întêmplat acea cumplită vătĕmare a dreptului ginților în Peking, atuncĭ urmările vor fi cu atât mai grave. In tot casul însĕ consecențele resculării Boxerilor pot fi fatale pentru Chinezĭ, dér nu mai puțin și pentru „concertul marilor puterĭ“. Căcĭ décă era până acuma temere de un conflict între ele din causa prădii, ce voesc s'o împartă, acum se deschide prospectul nicĭ decum îmbucurător al unui rĕsboiŭ cu China.

Se ḑice, că împĕratul Wilhelm al Germaniei ar fi ḑis cu ocasiunea desbaterilor privitóre la mărirea flotei germane: „Décă ne-am fi întărit și înmulțit de mai înainte flota nóstră, adĭ am fi putut sĕ ne tăiem o bucată mai mare din plăcinta de orez“.

Ei bine, acéstă plăcintă chinezéscă este așa de uriașă, încât are o suprafață de nouĕ milióne chilometri pătrațĭ și astfel e pericul, ca apetitul cel mare și lacom al puterilor sĕ le producă marĭ indigestiunĭ, căcĭ acel teritoriu vast e locuit de-o rassă de patru sute milióne suflete, care este compactă, cu cea mai vechiă civilisațiune și c'o organisațiune puternică socială.

Dér până a ajunge la curte rassa galbenă cu rassa albă, „aventura chinezéscă“ va mai trece prin multe fase, carĭ pentru viitorul cel mai apropiat pun în vedere Europenilor, deja îmbrâncițĭ sub sarcinele militare, un lanț nou de cheltuelĭ esorbitante, carĭ de-ocamdată numai aspirațiunilor de înflorire economică nu vor servi.

Din Austria.

Președinții partidelor din *stânga germană* au ținut alaltăerĭ o conferență în Viena. Despre resultatul conferenței s'a publicat un comunicat de cuprinsul acesta:

„In conferență s'a accentuat, cu deplină înțelegere și aplomb, convingerea, că *cestiunea limbei* în Austria trebue sĕ se încépă cu aceea, ca limba germană sĕ fiă declarată prin lege ca *limbă mijlocitóre*. *Proiectele de lege* pentru *Boemia*, plănuite de guvern și organisarea stațiunilor de funcționarĭ *extra statu*, au fost declarate de *absolut neacceptabile*. Privitor la limba serviciului intern, rolul mijlocitor reservat limbei germane, *nu e suficient*. *Proiectul privitor la Moravia*, în ceea-ce privesce serviciul intern al limbei, încă a fost declarat de *neacceptabil*. Resultatul discusiunilor se va face cunoscut guvernului într'un memorand“.

Așa-dér Germanii pun ca condițiă *sine qua non* declararea limbei germane de limbă mijlocitóre. Declarația acésta are importanță mare, pentru-că tóte partidele stângei germane o accentuéză ca *postulat național*, de care orĭ-ce guvern trebue sĕ țină séma, décă vré sĕ regulezo cestiunea de limbă.

*

Ministrul ceh fără portofoliu, Dr. *Rezek*, a avut conferențe erĭ și alaltăerĭ cu mai mulțĭ membrii din comitetul esecutiv al Cehilor tinerĭ. Convorbirile au scopul de a informa pe conducĕtorii Cehilor despre intențiunile guvernului.

Din partea Cehilor tinerĭ încă nu s'a luat nicĭ o decisiune cu privire la atitudinea lor față cu intențiunile guvernului. Organul deputatului ceh, Dr. Engel scrie: „Nu împărtășim așteptările, după carĭ succesul obstrucțiunei ar asigura Cehilor óre carĭ avantagii. *Credem, din contră, că ne stau înainte încă lupte aspre, în carĭ va fi de lipsă sĕ luptăm cu mijlóce mult mai seriόse și mai grave*“.

Kossuthiștii și naționalitățile.

Ḑilele trecute s'a ținut în *Turda* o adunare a partidei „independente și dela 48“ convocată la inițiativa clubului din Turda. Adunarea a votat unanim un proiect de resolutiune, în care se găsesce un punct (3) și cu privire la *cestiunea naționalităților*. Étă ce se ḑice în acest punct:

„In *cestiunea naționalităților* pretinde (adunarea) o politică uniformă, deschisă, conscientă, care sĕ nu se schimbe după guverne și care sĕ nu plutéscă între estremitățĭ. Pretinde energic împiedecarea gravitărilor înafară, eventual pedepsirea lor; dér, pe lângă *recunóscerea necondiționată a ideii de stat maghiar*, nu se dă îndĕrĕt dela mijlóce, carĭ sĕ promoveze desvoltarea economică și culturală a naționalităților în armoniă cu *unitatea* națiunei“.

Punctul acesta vré sĕ fiă un avis guvernului, de-a readuce vremurile lui Banffy, cu tóte că nicĭ sub regimul „legii, dreptului și dreptății“ a lui Szell, situația naționalităților nu s'a îndreptat nimic spre mai bine. Era mult mai „cuminte“, ca „kossuthiștii“ din Turda sĕ fi lăsat neatins acest punct grav, décă n'au sciut sĕ spună ceva mai „cu sfat“ — căcĭ prin resoluția de mai sus de sigur n'au contribuit nimic la „salvarea patriei“.

Alianța universală israelită și Evreii din România.

Ḑilele trecute alianța israelită din Viena a ținut o adunare, care s'a ocupat numai de causa Evreilor din România. S'au ținut vorbirĭ și s'au luat hotărîrĭ, din carĭ se vede, că finanța evreéscă umblă de a se folosi de starea strîmtorată financiară a României pentru a face presiune asupră-i în favorul Evreilor din România. Cu alte cuvinte umblă sĕ împedece realisarea unui nou împrumut de guvernul român, până ce nu va aduce o ușurare în situația Evreilor de acolo.

*

Étă cum a decurs amintita adunare a alianței Evreilor:

Doctorul Herzl atrage atențiunea adunării asupra stării Evreilor din România și întrébă, décă n'a sosit timpul ca adunarea sĕ se intereseze mai de aprópe de acéstă stare, care a ajuns astfel încât Evreiĭ de acolo nu o mai pot suporta.

Doctorul Bloch luà apoi cuvêntul și într'o lungă cuvêntare descrie în colorĭ negre situația Evreilor din România, carĭ se vĕd astădĭ nevoițĭ ca pe vremea din Egipet, sĕ ia în mână toiagul pribegirei. Continuând, doctorul Bloch ḑice, că România sufere din acéstă causă, căcĭ altădată țéra prospera, astădĭ geme sub jugul unei imense datorii publice.

Reamintind apoi istoricul cestiunei evreescĭ în România, doctorul Bloch acusă pe guvernanțĭ de a fi resolvit cestiunea în sensul convenit și spune, că a sosit ora în care intervenirea se impune.

Doctorul Bloch concretisă ḑisele sale într'o propunere formală, în următórea textuală cuprindere:

„Adunarea generală actuală a Alianței israelite din Viena, rógă stăruitor pe veneratul ei președinte d. David Cavaler de Gutman, de *a interveni* prin înalta sa influință și cunoscințele sale întinse *pe lângă finanța israelită în sensul de a nu face guvernului român nicĭ un fel de împrumut, până ce nu va aduce o ușurare în starea Evreilor*, în conformitate cu tratatul din Berlin“.

Alianța israelită din Viena — adauge doctorul Bloch — e datóre a face acésta chiar în interesul Evreilor austro-ungarĭ, căcĭ Evreii din România ne mai putênd trăi acolo, nu le rĕmâne de cât sĕ caute un refugiu la noi. In interesul d-vóstră și al nostru, se impune, ca sĕ luăm acéstă decisiune.

După óre-care discuțiă, propunerea fù adoptată în unanimitate și apoi se primi textul următorului *Apel al alianței*:

„*Ajutor pentru Evreii din România*!“

Un strigăt de jale rĕsună din pieptu-rile celor 200,000 Evreĭ din România, cufundațĭ în cea mai neagră miseriă. Starea Evreilor din România e deja de multă vreme cea mai tristă, mai ales de când s'a inventat pentru dênșiĭ titlu de „străinĭ“, Evreii sunt spoliațĭ de tóte drepturile cetățenescĭ, îndepărtațĭ dela orĭ-ce ramură de activitate și chiar instrucțiunea e închisă pentru ei.

Acéstă miseriă a mai crescut prin recoltarea anului trecut, dér pe când pentru neevreĭ guvernul s'a îngrijit, Evreii au fost lăsațĭ peritorĭ de fóme. Peste 200,000 Evreĭ sunt aprópe de desperare. Ajutorul e grabnic.

Dat fiind însĕ imposibilitatea pentru ei de a emigra în massă în alte țĕrĭ, ajutorul e necesar pentru-ca ei sĕ pótă aștepta mișcarea, ce se va produce prin nóua recoltă. Pentru acésta se necesitéză sume marĭ.

De aceea apelăm la toțĭ coreligionarii noștri de a se grăbi și a depune cu toții obolul lor.

Ofrandele sunt a se adresa la... (aci e indicată adresa).

*

Aducênd un raport lung și detailat despre acéstă adunare, însușĭ „Adevĕrul“ din Bucurescĭ declară, că o astfel de intervenire a Evreilor strĕinĭ în afacerile interne ale României, trebue sĕ fiă respinse.

Cărțĭ inmorale în mâna tinerimei.

Fórte interesante discuții a provocat în ședința dela 16 Iunie n. a camerei ungare o interpelare a abatelui I. *Molnar*, cunoscutul conducĕtor al partidei poporale. El cerù dela ministrul de culte sĕ alégă mai bine cărțile, ce permite a se pune la dispoția tinerimei. El cită o grămadă cărțĭ de acelea, carĭ nu numai nu se potrivesc pentru tinerime, ci și ómenii marĭ trebue sĕ se rușineze când le cetesc; ba s'a provocat la câte-va cărțĭ, din carĭ a declarat, că numai în acel cas va ceti, décă vor fi deșertate galeriile. Președintele camerei însĕ n'a voit sĕ le deserteze și astfel Mol-

nár, pe lângă tóte stăruințele deputaților, nu le-a cetit.

E vorba adecă de anumite scrierĭ la culme imorale, ce se cuprind în așa numitele „bibliotecĭ pentru tinerime“ și se folosesc în bibliotecile elevilor și elevelor de prin școlele medii. Deși din cele mai scandalóse nu póte ceti din causa publicului de pe galeriă, face însĕ o spicuire asupra cuprinsului numai a douĕ dintre numĕrósele scrierĭ de acest soiu, ce ḑice, că le scie. Una este romanul de trei tomurĭ al unui cunoscut romanțier maghiar.

Chiar la începutul acestui roman se vorbesce de o societate secretă, în ale căreia statute se cuprind următórele disposițiunĭ: (cetesce)

1) „A ațîța la rĕsvrătire pe unele contra celorlalte, confesiunile, partidele, și naționalitățile. 2) A vesti despre prelațĭ, că duc viéță imorală, ér despre călugărĭ și călugărițe a rĕspândi în public anecdote frivole. 3) In interesul scopului de mai sus a întroduce în mănăstirile de călugărĭ fete îmbrăcate în haine bărbătescĭ, ér în cele de călugărițe tinerĭ îmbrăcațĭ în haine femeescĭ. 4) A acusa pe luteranĭ cu negarea lui Christos. 5) A vesti despre Jidanĭ, că sĕvîrșesc omorurĭ rituale. 6) A scăpa cu ajutor de martorĭ falșĭ pe aceia dintre membrii societății, carĭ au ajuns pe mânile justiției. 7) Amantele sĕ se îngrijéscă a-șĭ căpĕta bărbațĭ bĕtrânĭ, bogațĭ și apoi sĕ ia mĕsurĭ, ca în scurtă vreme sĕ devină érășĭ vĕduve. 8) Față cu o femeiă frumósă, care e de-o virtute neînfrântă, trebue sedus întâiŭ bărbatul, ca apoi din rĕsbunare sĕ se seducă și ea. 9) Femeile virtuóse sĕ fiă calumniate până atuncĭ, până când se vor face după cum li-a eșit numele. 10) In casurĭ de lipsă sĕ se facă abort. 11) Sĕ se tipăréscă și rĕspândéscă cărțĭ și chipurĭ, carĭ deștéptă patimele trupescĭ și agită fantasia“ etc. etc.

Doctrine de felul acesta se află încă vre-o 21 în statutele faimósei societățĭ. „Un tînĕr, urmaș al unui nume istoric, voesce — spune Molnar — sĕ între în acéstă societate. I-se cetesc statutele amintite și-l provócă ca se le subscrie și apoi i-se ḑice: „pășesce cu călcâiul asupra sfintei asime (înțelege asima, ce se folosesce la rom. catolicĭ în eucharistiă), care pórtă însemnul lui *Agnus Dei*, împlântă ace în corpul format din céra a lui Christos“.

După-ce Molnar ajunse aci, președintele sună clopoțelul și se făcură întreruperĭ. In fine însĕ Molnar mai spuse despre o carte din „bibliotecile pentru tinerime“, pe care o aflase în mâna unei copile. In acea carte se esplică, ce este verguria unei fete și că, déca fata îșĭ jertfesce verguria sa, e în stare sĕ facă marĭ lucrurĭ....

De aci înainte se produce sgomot și dese întreruperĭ în cameră. Molnar totușĭ rĕsbesce a face sĕ se audă din gura lui, că recunósce despre Kiss (Klein) Iozsef, că e liric eminent, dér are și poesii de acelea, carĭ fac sĕ 'i-se sue omului sângele în față și *pe acestea le comandă d-l ministru de culte tinerimei pentru cetire.*“

Mai adauge apoi Molnar, că Lampel Robert are o întreprindere literară, căreia îi ḑice: „Biblioteca maghiară“. Aci se vĕnd cărțĭ atât de infame și scandalóse, încât vorbitorul a trebuit sĕ céră deșertarea galeriilor, căcĭ altfel nu era posibil sĕ citeze din ele, dér președintele l'a refusat. După-ce mai spune, că „la noi *astfel de scrierĭ figuréză ca ediții scolare*“ întrébă, décă are de gând ministrul sĕ ia mĕsurĭ pentru suprimarea acestor imoralitățĭ.

Nefiind ministrul de față, rĕspunsul se va da mai târḑiu.

Cronica externă.

Deschiderea parlamentului italian. Sâmbătă a fost deschis, prin mesagiul regelui *Umberto*, noul parlament italian. Mesagiul ḑice între altele, că viile contrarietățĭ dintre majoritatea și minoritatea din cameră, au împiedecat munca parlamentară și a îndemnat pe rege sĕ apeleze la alegĕtorĭ. Țéra și-a dat verdictul. — Mesagiul salută apoi noul parlament și spune, că escelentele raporturĭ cu aliații și cu tóte puterile, sunt o garanță pentru Italia, ca interesele ei sĕ fiă scutite cu tóte ocasiunile. Regele accentuéză, că noul parlament trebue sĕ se ocupe cu mulțime de cestiunĭ importante, a căror realisare e imposibilă fără de funcționarea regulată a instituțiunilor parlamentare. Apeléză la deputațĭ sĕ-șĭ dea silința și sĕ lucreze așa, ca instituțiunile libere sĕ nu se nimicéscă și poporul sĕ nu înceteze a privi în ele mijlocul cel mai puternic al bunăstării și fericirei lui.

La alegerea președintelui camerei a reușit *Gallo* cu 242 contra 214 voturĭ, ce le-a primit Biancheri.

Érăși turburărĭ în Bulgaria. Se scie, că nu tocmai de mult o mare revoltă de țĕranĭ a isbucnit în Bulgaria, din causa introducerei nouĕi legĭ a dijmei. Revolta a fost atât de puternică, încât a trebuit sĕ întrevină miliția, cu care ocasiă a curs mult sânge. Turburărilor de-atuncĭ li-s'a pus capĕt prin proclamarea statariului în ținuturile primejduite. — Acum se anunță din *Sofia*, că țĕranii bulgarĭ s'au pus din nou în mișcare. In comuna *Durancale* din districtul Varna, țĕranii s'au opus conscrierii dărilor de dijmă. Ei au ruinat și devastat casa primăriei. Pentru restabilirea ordinei au fost trimișĭ soldațĭ călĕrețĭ, însĕ unul din turburătorĭ a omorît c'o descărcătură de pistol pe căpitanul compăniei. In urma acésta soldații au tras focurĭ asupra țĕranilor și s'a încins o adevĕrată luptă, căḑĕnd *doi ofițerĭ și 70 țĕranĭ*; alțĭ 20 soldațĭ au fost rănițĭ. După acéstă luptă sângerósă țĕranii au luat'o la fugă. Sosiră la fața locului și trupe pedestre, carĭ au ocupat comuna. In districtele Varna și Șaumla a fost proclamată starea de asediu.

Cuvĕntul de pace al regelui Serbiei. Tĕnĕrul rege *Alesandru* ajungĕnd la *Niș*, ultima stațiune a călĕtoriei sale prin regat, a ținut o vorbire, ca rĕspuns la salutarea primarului. Regele ḑise, că s'a convins în decursul acestei călĕtorii despre iubirea și alipirea poporului, ceea-ce îi dă tăriă în împlinirea problemelor. Problemele aceste sunt, de-a guverna în pace și de-a face din regatul sĕu un *bastion al păcii în Peninsula-balcanică.* Tocmai pentru acésta îl umplu de bucuriă dovedile de amiciță ale vecinilor sĕi, dovedĭ arĕtate și prin aceea, că România și Bulgaria au fost representate prin misiunĭ deosebite, carĭ l'au însoțit în călĕtoriă. Regele Alexandru este convins, că poporul sêrbesc, care pune cea mai mare greutate pe raporturile acestea, salută în cel mai călduros mod acésta dovadă a amiciției *regelui României* și principelui Bulgariei.

Problema flotei germane. Alaltăerĭ a fost deschis în *Lübeck* canalul *Elba-Trave*. La sĕrbarea inaugurării a participat și împĕratul Wilhelm. Impĕratul a ținut un discurs, în care a arătat, care este problema flotei germane. Ḑise, că-l înaltă și însuflețesce sentimentul plin de bucuriă, că Germania are acum prospecte la o flotă puternică de rĕsboiŭ. Trebue — ḑise împĕratul — ca *Germania sĕ pótă apĕra*, în părțile cele *mai depărtate ale lumei, stindardul comerciului sĕu prin tunurile sale.* Apoi încheiă discursul astfel: „Fiă ca sĕ ne succédă, prin construirea flotei, a susținé pacea, ér prin construirea de canale a căștiga aicĭ acasă o ușurare a circulațiunei, de care avem lipsă. Nicĭ-odată nu va lipsi binecuvêntarea peste căile nóstre pe apă“. — După sĕrbările de inaugurare, împĕratul a plecat la Helgolanda.

Evenimentele în China.

Cea mai importantă scire din China este, că *o armată internațională de 17,000*, a plecat spre Peking sub conducerea amiralului engles *Seymour*. Lumea aștéptă cu încordare scirile despre înaintarea acestei armate, fiind-că porțile Pekingului sunt închise, o mare armată chinesă ține ocupat orașul, ale cărui porțĭ sunt apărate cu tunurĭ moderne.

„*Daily Express*“ din Londra, care publică scirea acésta, adauge, că generalul chines *Tung* a declarat, că alte trupe strĕine nu vor întra în oraș. Ambasadorii strĕinĭ au adresat ciungli-jamen-ului un *ultimatum*, în care pretind deschiderea porților orașului, dér n'au primit nicĭ un rĕspuns. Mai sensațional e ceea-ce se ḑice în telegrama numitei foi, că 7000 de soldațĭ rușĭ ar fi debarcat deja pentru Peking, și *ar fi pe partea împĕrătesei vĕduve.*

Situațiunea se complică pe ḑi ce merge. O telegramă din Roma ḑice, că Papa ar umbla cu gândul sĕ înduplece pe împĕratul Francisc Iosif sĕ se pună în fruntea domnitorilor europenĭ și sĕ ia inițiativa unei acțiunĭ energice în contra guvernului chines.

Étă scirile mai nouĕ:

Pustiirile Boxerilor.

L o n d r a, 16 Iunie. Foilor de séra li-se anunță din *Tiencin*, că în Peking *a fost incendiată biserica catedrală catolică.* Din Shanghai se vestesce, că un tren, care ducea provisiunĭ trupelor salvatóre, a trebuit sĕ se reîntórcă.

B e r l i n, 16 Iunie. Din *Tiencin* se anunță, că coloniile streinilor sunt apĕrate. In partea orașului, unde locuesc Chinesii, s'au arătat trupe de Boxerĭ, carĭ *au prefăcut în cenușă trei bisericĭ* și bagă teróre în indigenĭ. Intre Tiencin și Langfang, Boxerii au stricat douĕ podurĭ. *Trupele strĕine nu pot înainta*, fiind-că lângă Langfang linia ferată e nimicită. — Agenția „Wolf“ primesce *via Londra* altă scire din *Tiencin*, în care se spune, că la 13 l. c. *Boxerii au întrat în Peking, au ruinat stațiunile misionarilor strĕinĭ și au îndreptat un atac contra legațiunilor*, care însĕ a fost respins cu ajutorul unui tun Maxim.

L o n d r a, 16 Iunie. Din Shanghai se anunță foilor de séra, că după rapórte sosite acolo, în Tiencin *incendiările și turburările* sunt la ordinea ḑilei. Pericolul a fost mare mai ales în partea rĕsăriténă a orașului. Trei bisericĭ anglicane și americane au fost pustiite. Comunicația telegrafului a încetat.

Uciderea representantului german.

Din *Hongkong* se anunță agenției „Lafan“: O scire din *Tiencin* vestesce, că *Boxerii au dĕrîmat tóte edificiile legațiunilor din Peking și le-au ars. Ei au ucis pe representantul Germaniei.*

Scirea acésta a produs mare sensațiă la Londra și la Berlin. Se aștéptă confirmarea ei, deși în tóte părțile se recunósce, că situația în Peking e estra-ordinar de gravă.

Acțiunea puterilor.

După cum i-se anunță din Londra lui „Pol. Corr.“ din Viena, guvernul japonez a încunosciințat puterile, că a trimis *1000 de soldațĭ* la Tiencin, cu scop de a apĕra pe supușii sĕi.

După informațiunea lui „Independance Belge“, *Rusia* nu va trimite la China trupe mai marĭ, decât în cas, décă puterile interesate îi vor da împuternicire formală.

Până acum nu s'a luat nicĭ o decisiune definitivă între puterĭ, cum se procedeze și care sĕ le fiă linia de conduită în tot decursul acțiunei de sugrumare a rĕscólei. Puterile se mulțumesc de-ocamdată a trimite corăbii cu soldațĭ.

Forțele Chinei.

Alianța Boxerilor are, precum scim, fórte mulțĭ membri. După un raport al fóiei „*Lokalanzeiger*“ din Berlin numĕrul alianței Boxerilor este de *14 milióne*, în frunte cu cei mai vestițĭ mandarinĭ. Acéstă massă colosală de omenĭ e înarmată și cu puscĭ moderne. Guvernul chines a cumpĕrat anul trecut în Germania 25,000 puscĭ și 2 milióne patróne, carĭ tóte sunt aḑĭ în posesiunea resculaților.

Contingentul armatei regulate chinese este în timp de rĕsboiŭ de *1,600,000* ómenĭ. Dintre aceștia cam 15,000 sunt echipațĭ europenesce.

SCIRILE ḐILEI.

— 5 (18) Iunie.

Despărțĕmêntul I al Asociațiunei șĭ-a ținut adunarea generală în Hĕrman erĭ, Dumineca. Timpul era fórte posomorît și ploios din care causă mai ales din Brașov mulțĭ au renunțat de-a participa la adunare. Cu tóte acestea au fost și din Brașov mai mulțĭ fruntașĭ, de asemenea au fost bine representate și alte comune din despărțĕmênt, ca Prejmerul, Feldióra, Dêrste, Bod, St.-Petru etc. La gara din Hĕrman comitetul și óspeții fură întêmpinațĭ cu un frumos banderiu de călărețĭ în frunte cu primul epitrop, care salută comitetul de bună venire în numele poporului. Apoi într'un șir de trăsurĭ și cu banderiul în frunte, óspeții fură conduși prin 2 porțĭ triumfale cu frumóse inscripțiunĭ direct la biserică, unde au asistat la serviciul divin solemn, oficiindu-se și un parastas pentru decedații presidențĭ ai Asociațiunei și pentru membrii despărțĕmêntului nostru rĕposațĭ în cursul anului. La 1 óră s'a deschis adunarea în sala cea mare a otelului comunal prin președintele A. Bârseanu. Secretarul Nic. Bogdan a cetit raportul comitetului, vice-președintele Gr. Maior a raportat despre starea și folosirea bibliotecelor, cassarul C. Aisĕr despre starea cassei. Tóte raporturile au satisfăcut pe deplin publicul și au fost salutate cu vii urărĭ. S'au ținut interesante disertațiunĭ din partea d-lor Ioan *Lăpĕdat* cu tema „Bunăstarea poporului nostru“, pe care la propunerea președintelui și cererea publicului a comentat'o și cu un discurs, pe care-l publicăm mai jos. Altă disertațiă interesantă a ținut'o d-l paroch din Hĕrman Al. Dogariu privitóre la monografia comunei sale. In fine d-l Nic. Petra-Petrescu, director de bancă în Brașov, printr'un discurs bine simțit, mulțumì comitetului pentru zelul, prin care a ridicat acest despărțĕmênt la starea înfloritóre de aḑĭ. A urmat masă comună, ér séra representațiă teatrală-musicală. Amĕnunte în numĕrul de Dumineca.

Esamenele de maturitate la gimnasiul din *Năsĕud*, după cum ni-se scrie, s'au făcut în 11—14 Iunie n. c. sub presidiul profesorului universitar Dr. Moldovan Gergely. S'au supus la esamen *40 de tinerĭ.* Dintre aceștia au eșit: 2 cu *eminență, 23 maturĭ, 11 vice-maturĭ*, ér 4 au fost avisațĭ la repețirea esamenului din câte un studiu după treĭ lunĭ.

Amânarea dietei. Aḑĭ, 18 Iunie n., *dieta ungară va fi amânată* până la finele lui Septemvrie a. c.

Grindină. Asupra hotarului comunei românescĭ Sĕliște de lângă Oradea-mare s'a descărcat Vinerĭ o mare tempestate cu grindină, care a nimicit tóte sĕmĕnăturile și fructele. Bietului popor nu i-a rĕmas nimic. — Și în părțile *Odorheiului* sĕcuesc a bântuit sĕptĕmâna trecută o mare tempestate cu grindină, care a pricinuit pagube marĭ în hotarĕle comunelor Retfalva, Rugonfalva, Kis și Nagy-Galambfa. Aprópe nimic nu era asigurat.

Nou tată de vecinĭ. Erĭ s'a făcut alegerea noului tată de vecinĭ în vecinia a patra din *Scheiŭ* (Pe Tocile). In loculĭ rĕposatului Ioan Stinghe, a fost ales cu unanimitate d-l Dumitru *Lupan*, unul dintre fruntașii noștri cei mai merițațĭ din Scheiŭ și dintre cei mai apțĭ pentru acest post de încredere.

Comisiunea de incompatibilitate a dietei a adus alaltăerĭ decisiune definitivă în afacerea Ugron. Ea a declarat unanim, că față de Ugron nu esistă cas de incompatibilitate. Contra acestei decisiunĭ un singur membru al comisiunei eötvöșistul *Rathay* a înaintat vot separat. Decisiunea comisiunei s'a comunicat dietei în ședința de aḑĭ.

Cehii și ortodoxismul. In Viena locuesc fórte mulțĭ Cehĭ. Póte sub influența evenimentelor din urmă întêmplate în Austria, s'a pornit între ei o seriósă mișcare de trecere dela catolicism la *ortodoxism.* Până acum 500 din ei s'au declarat gata a trece în sînul bisericei ortodoxe. Cehii vienesĭ sunt fórte bine organisațĭ și în singuraticele arondismente ale Vienei îșĭ înfiinţéză „dom“-urĭ și reuniunĭ naționale cehice.

Representarea unei piese românescĭ în Budapesta. Cetim în foile maghiare, că elevii școlei teatrale a lui *Soly-*

mossy E. au jucat erĭ la teatrul poporal din Budapesta piesa „*Lecţia*“, al cărei autor este cunoscutul poet român d-l Radu *Rosetti*. Piesa în trei acte a fost tradusă în unguresce de *Alexics* G. şi e prima bucată teatrală română, ce se jócă pe scena unui teatru maghiar. Din incidentul acesta, spun numitele foi, au călătorit la Budapesta trei diariştĭ din capitala română, ca sĕ fiă de faţă la representaţiă. Aceştĭ diariştĭ (P. I. *Stourdza*, H. *Streitman* şi H. *Steinberg*), au visitat alaltăerĭ societatea „Othon“ şi „Reuniunea diariştilor din Budapesta“, şi erĭ s'a dat în onórea lor un prând la otelul „Panonia“. — Curios, că foile maghiare făuresc capital politic din incidentul acesta şi dic, că scirea despre representarea numitei piese în Budapesta „e privită cu simpatiă în cercurile acelea din România, carĭ au simpatii pentru Ungaria“ — dovadă visita amintiţilor „diariştĭ românĭ“.

Cununia mirilor Valeriu Rus şi Lucreţia Pantea, anunţată pe 24 Iunie n. c. în Riciul de Câmpiă, după cum ni-se scrie, s'a amânat din causă neprevĕdută pe 15 Iulie n. c. 4 óre p. m.

Manevre marĭ în Rusia. Marile manevre imperiale se vor ţiné în luna August a. c. între Kursk şi Orel. Marele Duce Mihail Nicolaievicĭ este numit arbitru principal. Vor lua parte la aceste manevre 154 bataliόne, 77 escadrόne şi 348 tunurĭ, care se vor grupa în 2 armate: armata de Moscva (75 bataliόne, 37 escadrόne şi 168 tunurĭ) comandată de Marele Duce Serge Alexandrovicĭ, şi armata de sud (79 bataliόne, 41 escadrόne şi 180 tunurĭ) comandată de ministrul de rĕsboiŭ generalul Kuropatkin. Cavaleria ambelor armate va fi fracţionată în cavaleria de armată şi în cavaleria divisionară. Cavaleria de armată va avé în fiă-care armată efectivul unei divisiunĭ. Cavaleria divisionară la fiă-care din cele două corpurĭ de armată ale armatei de Moscva va cuprinde un regiment de 6 escadrόne, în timp ce aceea a fiă-cărui corp de armată dela armata de sud va cuprinde o brigadă de cazacĭ cu 8 sotnii. Ideia generală a manevrelor este cea următóre: „O armată principală, venind dela vest, trece Dniperul la Orscha şi la Rätschitza şi înaintéză spre Moscva“.

O mĕsură echitabilă a luat dilele aceste regele Saxoniei. Precum se scie casa regală saxonă e de religiunea catolică, pe când imensa majoritate a poporaţiunei este protestantă. Ea se compune din 3,620,000 protestanţĭ faţă cu 140,000 catolicĭ, 15,000 creştinĭ de alte confesiunĭ şi 10,000 israeliţĭ. Diarele au protestat mai de multe-orĭ în contra obligaţiunei impuse soldaţilor necatolicĭ de-a face serviciu de ordine în biserica curţii. Regele a decis acum, că în viitor numai soldaţĭ catolicĭ sĕ fiă obligaţĭ la acest serviciŭ. Prestigiul cultului nu va pierde nimic în urma acestei mĕsurĭ, din contră.

Minunile telegrafiei. S'a scris de repeţite-orĭ, că doi inginerĭ din Budapesta, *Pollak* şi *Virag*, au inventat aşa numita *telegrafiă accelerată*, cu care s'a făcut probă în diferite rĕndurĭ. In Septemvre anul trecut s'a făcut prima probă între Budapesta şi Berlin în presenţa delegaţilor Germaniei, Franciei şi Americei. Proba a reuşit, findcă aparatul a funcţionat escelent. Prin semnele *abeced*-arului Morse, în timp de 10 secunde s'au telegrafat 220 cuvinte, adecă pe minut se pot telegrafia 1320, într'o óră 80,000 cuvinte, ér pe di 1,900,000 cuvinte. Inventatorii au umblat şi prin America, unde au făcut esperimente. Acum se afirmă, că inventatorii au întrodus o reformă fórte însemnată la aparatul lor. Anume: au eliminat *abecedar*-ul Morse şi l'au înlocuit cu scrierea latină cursivă, operată printr'un aparat, care copiază cuvintele, ca şi când ar fi scrise de mână omenéscă.

Scirĭ mĕrunte din România. — Ultimele scirĭ din Sigmaringen spun, că starea A. S. R. principesei Iosefina, mama Regelui Carol, s'a agravat.

— Ministerul român de instrucţiune a luat disposiţiă sĕ trimită în cursul lunei Iulie 32 de institutorĭ în Transilvania, ca sĕ studieze stupăritul şi pomăritul.

— Vinerĭ dimin. a sosit din Bucurescĭ la Iaşĭ deputatul Schneider, întovărăşit de şeful serviciului veterinar, d-l Dr. Jocu; la gară a fost întîmpinat de primarul A. Bădărău şi de ajutorii sĕi. După visitarea abatorului la óra 10 a. m. d-nul Schneider părăsi Iaşul; în gară a espedat mai multe cărţĭ poştale cu vederĭ din Iaşĭ d-rului Lueger şi altor prietinĭ antisemiţĭ din Viena.

— La ministerul domeniilor au întrat 30.787 cererĭ pentru 4.316 loturĭ (formate din 29 moşii), ce sunt a se vinde în cursul anului viitor financiar şi pentru carĭ sunt deja gata lucrările de vĕndare.

D-l B. Delavrancea, primarul Bucurescilor a primit patronagiul jubileului de 500 anĭ dela nascerea inventatorului imprimeriei „Gutenberg“; iubileu, ce va fi arangiat în 23 şi 24 Iunie st. n. de societatea „Gutenberg“ în Bucurescĭ.

— Sculptorul Bălăcescu a primit din Veneţia însciinţare, că aripele vulturului monumentului comemorativ din Tulcea deteriorate din causa unui cutremur, s'au turnat din nou, reuşind perfect. D-sa va pleca la Veneţia şi Milano, de unde va trimite şi monumentul lui Mircea cel Bătrîn împreună cu Vulturul turnat din nou.

— Vinerĭ după amiadĭ au fost arestaţĭ în Bucurescĭ 23 Evrei, găsiţĭ vagabondând pe strade fără nicĭ un căpătâi. Toţĭ aceştĭ evrei vor fi fotografaţĭ în grup şi apoi espulsaţĭ.

Insoţirile de credit sistem Raiffeisen.

(Discurs rostit de d-l *Ioan I. Lăpĕdatu* la adunarea generală a despărţĕmêntului I (Braşov) al asoc. pentru liter. rom. şi cultura popor. rom., ţiunută în Hĕrman la 4 (17) Iunie 1900).

Domnilor!

In disertaţiunea, ce am avut onóre a Vĕ ceti, mi-am espus părerile mele asupra modului şi mijlócelor, prin carĭ s'ar puté face îmbunĕtăţirea stărei materiale şi culturale a poporului nostru.

Cred însĕ, că cu toţii suntem de acord a recunósce, că tóte aceste vor rĕmâné numai litere mórte şi vorbe deşerte, décă nu ne vom încerca ca cestiunile, pe carĭ cu toţii le socotim de bune şi folositóre, sĕ căutăm a-le transpune în fapte. Sĕ cercăm decĭ, ca deja de astădĭ sĕ începem cu faptele.

Domnilor! Intre mijlócele cele mai eficace pentru progresul nostru economic, am amintit în prima liniă tot felul de reuniunĭ şi cu deosebire am insistat mai mult, am recomandat mai dinadins „*însoţirile de credit, sistem Raiffeisen*“, ca unele pe carĭ timpul modern le-a decretat de cele mai escelente pentru înaintarea materială şi morală a popórelor. Despre aceste însoţirĭ Vĕ voiŭ vorbi acum, pentru-ca fie-care dintre D-vóstre sĕ-şĭ pótă face o idee clară despre folosul şi însemnătatea lor din tóte punctele de vedere. Si décă Dumnedeu va va fi cu noi, va voi sĕ binecuvênteze munca şi sĕrbarea nóstră de astădĭ, spre mulţumirea nóstră a tuturora, vom puté pune temeliă, basă, unei astfel de însoţirĭ de credit în acéstă comună.

Abia sunt trecuţĭ cincĭ-decĭ de anĭ, Domnilor, de când o parte însemnată a poporului german din Prusia ajunsese în mare strîmtóre. Poporaţiunea se îndoise şi întreise ca mai înainte, ér pămêntul prin multă lucrare, era stors de puterĭ. Au fost de-ajuns câţĭ-va anĭ de secetă şi lipsă şi poporul era gata de sapă de lemn.

Dumnedeu însĕ n'a lăsat sĕ se nefericéscă neamul muncitor şi credincios al Germanilor. A dăruit cu inimă caldă pentru interesele şi nevoirile poporului sĕu şi cu minte ageră pentru iscodirĭ luminate şi folositóre pe un bărbat, al cărui nume e *F. W. Raiffeisen*. Bărbatul acesta a înţeles de timpuriu, că unde-i unul nu-i putere, că ceea-ce nu póte face unul singur, vor puté face toţĭ împreună, că lupta comună e de preferit celei rĕsleţite, şi astfel, în acele vremurĭ de grea încercare, a isbutit a reuni într'o însoţire comună pe toţĭ consătenii sĕi, într'o astfel de însoţire, în care unii aveau sĕ se ajute pe alţii, în care principiul era: *toţĭ pentru unul şi unul pentru toţĭ*.

Acéstă însoţire luptă cu succes: alungă sĕrăcia şi lipsa şi aduce belşug şi abondanţă. Poporul s'a recules ca prin minune. Pilda cea bună a început sĕ fiă urmată şi de alte comune şi în scurtă vreme imperiul german era presărat cu astfel de însoţirĭ de credit.

De aci trecură în Francia, Italia, Rusia, cu un cuvênt în tóte ţĕrile Europei. In ţéra nóstră au fost primite cu căldură, au fost îmbrăţişate cu entusiasm, cu deosebire de conlocuitorii noştri saşĭ, carĭ au înfiinţat un numĕr mare de însoţirĭ de aceste. Intre Românĭ încă au găsit teren destul de fertil. In câte-va sate românescĭ din jurul Sibiiului, precum şi în unele părţĭ ale Bănatului, avem însoţirĭ de credit.

Şi pretutindenea, pe unde s'au înfiinţat astfel de însoţirĭ, comunele au progresat vĕdênd cu ochii, ér membrii au înaintat şi şĭ-au îmbunĕtăţit starea într'un mod fórte îmbucurător şi mulţămitor.

Da, pentru-că — notaţi-vĕ bine — scopul acestor însoţirĭ este: *îmbunĕtăţirea şi mărirea materială şi morală a membrilor lor.* Pe lângă acest scop atât de salutar şi nobil mai adaugeţĭ mijlócele potrivite şi mai pe sus de tóte morale, prin carĭ îşĭ ajunge acest scop şi în fine întogmirea lor — fără vre-un aparat deosebit — pe cât de simplă şi uşóră, pe atât de temeinică şi trainică, şi veţĭ înţelege de ce ele s'au putut lăţi atât de iute şi de ce au avut resultate atât de marĭ şi frumóse.

Terenul cel mai potrivit de activitate al acestor însoţirĭ sunt satele cu poporaţiune agricolă. Cu cât terenul de activitate e mai mic, bună-óră comuna d-vóstră, cu atât e mai bine, pe de-o-parte pentrucă administraţia e mai uşóră, pe de altă parte, pentru-că se pot cunósce mai bine relaţiile de avere, capacitatea de plată, purtarea morală, destoinicia locuitorilor, carĭ, décă sunt majorenĭ şi pórtă ecnomiă de sine stătătóre, pot fi membrii ai însoţirei.

Hotărit fiind locul şi membrii şi definit fiind şi scopul, însoţirei nu-i mai rĕmâne alta, decât sĕ-şĭ îndeplinéscă acest scop. Am dis, că scopul este îmbunĕtăţirea şi întărirea materială şi morală a membrilor. Insĕ pentru-ca sĕ se pótă îmbunĕtăţi şi întări starea materială şi morală a unui agricultor, trebue lucrat în multe direcţiunĭ. Se înţelege, că însoţirea nu póte lucra direct, ci numai indirect prin sfaturĭ şi mijlóce potrivite scopului, ce urmăresce.

Şi mijlócele, prin carĭ însoţirea îşĭ ajunge scopul, sunt banii.

Decĭ un alt lucru de mare însemnătate la o însoţire de felul acesta este procurarea banilor de lipsă. Banii se pot procura în trei modurĭ: din împrumut, din părţile fundamentale, depuse de membrii, şi din depunerĭ spre fructificare fie dela membrii, fie dela streinĭ.

Când membrii se hotăresc între sine sĕ fundeze însoţirea, iau asupra lor garanţă solidară, adecă, pentru tóte operaţiunile însoţirei garantéză cu tótă averea lor.

Lucrul acesta sĕ nu care cum-va sĕ vĕ facă a crede, că ar fi dăunător pentru interesele d-vóstre. Din contră, chiar faptul acesta, că membrii sunt solidar obligaţĭ, îşĭ are o deosebită însemnătate, căcĭ sunt în stare — pentru o garanţiă atât de mare şi de solidă — sĕ capete banĭ împrumut mai uşor şi mai eftin, decât cum ar căpĕta membrii singuraticĭ. Căpĕtând banĭ mai ieftinĭ, adecă cu dobândă mai mică, îi póte da şi ea mai eftin la membrii.

(Va urma.)

Mulţămită.

Olpret, 16 Iunie n. 1900.

Cu ocasiunea trecerei la cele eterne a neuitatului şi preaiubitului nostru tată, rudenii, amicĭ şi cunoscuţĭ ni-au adresat cuvinte mângăetóre esprimându-şĭ condolenţele. Fiind numĕrul acestor ómenĭ bunĭ ai noştri prea mare, decât sĕ putem mulţumi fiesce-căruia îndeosebĭ, venim sĕ le esprimăm tuturor d-lor pe calea acésta cea mai adêncă mulţămită pentru compasiunea manifestată faţă de noi, asigurându-i, că ne vom nisui a susţiné cu vredniciă ideile şi principiile, pe carĭ bunul nostru părinte le-a profesat în tot decursul vieţei sale vremelnice.

Dr. Alexamdru Vajda,
Dr. Ioan Vajda.

Diverse.

Vîrsta paserilor. Paserile, ca şi animalele, trăesc mulţĭ anĭ fie-care în raport cu forma şi mărimea lor. Aşa mierla, care cu cântecul ei înveselesce pe orĭ-ce muritor, şi mai ales pe ţĕran, trăesce scurtul timp de 12 anĭ, în care timp îşĭ lasă vre-o cincĭ urmaşĭ carĭ sĕ-i continue înainte familia. Canarul, galbena pasĕre din insula Canare, care décă e supusă la frig, móre, trăesce mai mult decât mierla, trăesce 24 de anĭ. Ciόra, pe care poporul o despreţuesce şi care e considerată ca vestitórea ernei, trăesce — ia cetiţĭ bine — 100 de anĭ.

Ce viaţă lungă într'un corp pĕcătos!...

Vulturul, măreţul sburător, regele pasĕrilor, cine ar crede, se aséměnă în numĕrul anilor de viaţă cu umila ciόră, trăind şi el o sută de anĭ.

Găina, cea mai folositóre pasĕre de casă, atinge şi ea vêrsta de 10 anĭ.

Sticletele, micul cântăreţ, jucăria copiilor, trăesce şi el în coliviile pĕcătóse 15 anĭ, décă pisica din casă nu i-a făcut rostul mai dinainte séu în pădure bufniţa.

Gâsca grasă şi îngânfată ca şi mahalagióicele boerite, trăesce respectabila viaţă de 50 anĭ.

Privighetórea, pasĕrea măéstră, cântăréţa serei, care prin cântecul ei jalnic îşĭ jelesce puişorii ei răpiţĭ de pasĕrele rele, trăesce numai 18 anĭ, singura care nu se lasă sĕ fie prinsă decât cu mare vicleşug.

Papagalul, acest palavragiu, intimul cocónelor, trădătorul secretelor, carĭ privesc pe d-nul séu pe d-na, trăesce 60 de anĭ, — décă cânele din casă îi dă voe.

Potîrnichea, cea micuţă, trăesce 15 anĭ, însĕ de multe orĭ trăesce... în burtele bogaţilor. Păunul, care se umflă în penele lui cele frumóse, care e podóbă pentru curţile boerescĭ, trăesce 85 anĭ.

Porumbelul, nevinovatul porumbel, care duce scrisorile de amor între doi iubiţĭ, trăesce cu porumbiţa sa o viaţă fericită de 20 de anĭ.

In sfîrşit lebăda, pasĕrea care îşĭ petrece tótă viaţa pe apă, pasĕrea, care e cântată mai mult de către toţĭ poeţii, trăesce o viaţă asemenea vulturului séu ciόrei, 100 de anĭ.

500 talerĭ pentru o sărutare. La tribunalul din Lyk (Prusia ostică), s'a înaintat dilele aceste o acusă de un obiect interesant. Causa procesului este următórea: Cam cu patru anĭ mai înainte în cârciuma unei comune aprópe de Lyk îşĭ petreceau mai mulţĭ sătenĭ. Intr'aceea întră în cârciumă o fată de 16 anĭ, un chip de frumsuţă, şi chemă pe tatăl sĕu acasă. Unul dintre sătenĭ, ridicându-se dela masă se apropiă de frumósa satului, cerêndu-i o sărutare. Copila însĕ nu voi sĕ scie nimic. Atuncĭ săteanul, care de alt-cum era bogat, dise copilei: „Măriόră, dămĭ tu acum o sărutare şi eu îţĭ voiŭ plăti la etatea ta de 20 anĭ 500 talerĭ!“ Toţĭ ceilalţĭ mesenĭ îndemnară pe frumósa copilă sĕ se învoéscă; chiar şi tatăl ei o îndemnă sĕ priméscă neobicĭnuitul contract şi copila, în fine se învoi. In faţa tuturora, fiind martorĭ, frumósa satului dĕdu bogatului o sărutare sdravĕnă, în speranţa, că timpul hotărît va sosi, când îşĭ va lua preţul ei. Acum de curênd, când copila împlini 20 de anĭ pretinse dela proprietar sĕ-i plătéscă suma ce-i datorise. El însĕ nu voi sĕ se ţină de cuvêntul dat înaintea martorilor acum patru anĭ. Copila însĕ, l'a dat în judecată pentru suma ce i-o denégă şi la carea avea drept.

Literatură.

Dietetica poporală, cunoscuta şi mult folositórea scriere poporală a d-lui medic *Simeon Stoica*, cu privire la modul de vieţă a ţĕranului român, se vinde cu *preţul* scădut dela 1.60 banĭ la *1 corónă* plus porto. De vêndare la Tipogr. A. Mureşianu librăria Ciurcu, Gabonyi şi Zeidner în Braşov.

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţi:

Scrierĭ economice.

Pentru economii de vite este de nepreţuit folos marele şi valorosul op **Zootechnia** séu cultura generală şi specială a vitelor, de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră din Bucurescĭ (Herĕstrĕu). Deşi am anunţat încă de astă-tómnă apariţiunea acestui preţios op, el n'a străbătut până acum în părţile de dincóce de Carpaţĭ. Adĭ însĕ se găsesce în deposit la Tipografia „A. Mureşanu" în Braşov şi se póte trimite imediat orĭ cui îl cere. „*Zootechnia*" este partea a treia din „*Manual de agricultură*" al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreţiat din partea întregei presse române şi premiat şi din partea Academiei Române. „Zootechnia" cuprinde *779 pag. format mare 4⁰* cu 225 figurĭ şi costă 8 coróne (cu posta recomandat 8 cor. 50 banĭ). Recomandăm economilor noştri de vite acéstă bogată scriere, până adĭ singură în felul sĕu în literatura română. Din *partea I* a Manualului: **Agrologia** séu „Agricultura generală", 524 pag. à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 banĭ) — şi partea II, „**Fitotechnia**" séu cultura specială a plantelor cu 611 pag. şi 202 figurĭ. Preţul 8 (cor., cu posta rec. 8 cor. 50 banĭ).

„Cartea Plugarilor" séu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor" etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. Tractéză despre legumărit, gunoiŭ, lucrarea pământului, sĕmĕnăturĭ, vierit, pădurit, crescerea cailor, vitelor, galiţelor etc. Un esemplar de 90 pag. costă 25 cr. (plus 3 cr. porto). Acéstă carte a eşit numai acum de sub tipar.

„Stupăritul", întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începĕtorĭ şi pentru toţĭ iubitorii de acest ram al economiei, de *Constantin Dimian*, preot în Breţcu. O carte de 154 pag. format mare 8⁰. Preţul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Insoţirile de credit împreunate cu însoţirĭ de consum, de vêndare, de viierĭ, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţirĭ, de F. W. Raiffeinssen. *Ediţiunea a V-a.* Trad. de *Dr. A. Brote.* Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. şi costă 80 cr. (Cu posta 90 cr).

Cele mai de lipsă cunoscinţe despre ***Legea veterinară*** — o carte fórte necesară pentru economii de vite. Editura Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului. Conţine 134 pag. format mare şi costă numai 30 cr. (cu posta 35 cr).

Cartea stuparilor sătenĭ de Romul *Simu*. Cu mai multe ilustraţiunĭ în text. Editura Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului. Preţul 40 cr. trimis francat.

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruţiu e de cel mai mare folos practic şi, pe cât scim, în literatura nóstră de dincóce e singura scriere mai bună în acéstă materiă. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Vinurĭ din póme, de *Grigorie Halip.* prof. la şcóla agronomică din Cernăuţĭ. Este o carte de 96 pagine, în care se dau esplicaţii şi învĕţăturĭ amĕnunţite asupra modului, cum este a-se face tot feliul de vin şi must din felurite póme; carĭ póme sunt mai bune pentru facerea vinului şi cum este a-se manipula vinul pentru a avé gust bun etc. Preţul 20 cr. (prin poştă 23 cr.)

*

Pentru comercianţĭ funcţionarĭ şi toţĭ ómenii de afacerĭ, precum şi studenţĭ putem recomanda următórele cărţĭ:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socaciu, profesor la şcóla română gr. or. din Braşov. Cartea e tipĕrită pe spesele „Albinei" şi e menită a face marĭ servicii tuturor, carĭ au afacerĭ cu cambii poliţe). Preţul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr).

Idei fundamentale în economia politică. D-l *Ioan Socaciu*, vechiŭ profesor la scólele comerciale române din loc, a scos de sub tipar o nouă broşură sub titlul de mai sus, fiind adausă în partea a doua şi o *nouă teoriă sociologică*, care conţine lucrurĭ de interes scienţific deosebit mai ales pentru specialiştĭ. A cunósce ideile fundamentale ale economiei politice este fără îndoélă de mare interes pentru orĭ care cetitor inteligent. Preţul e 65 cr.

„Curs complet de corespondenţa comercială", de *I. C. Panţu*. Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi spediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede şi cupóne etc. Preţul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din ***Contabilitatea duplă*** de *I. C. Panţu*, prof. la şcóla comercială superióră din loc. Tracteză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple, pe carĭ studiindu-le cu atenţiune, póte orĭ şi cine sĕ înveţe contabilitatea, adecă ţinerea socotelelor în economia proprie şi în afacerile comerciale. Preţul 50 cr. + 5 cr. porto.

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu*. Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe dile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit, aşa ca sĕ fie înţelese de orĭ şi cine; de-asemenea modul de calculare al intereselor la băncĭ şi teoria conturilor curente. Preţul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Iunie 1900.

Renta ung. de aur 4%	116.85
Renta de coróne ung. 4%	91.35
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$%	120.50
Impr. căil. fer. ung. în argint. $4^1/_2$%	99.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.80
Bonurĭ rurale ungare 4%	91.75
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	138.50
Renta de argint austr.	97.85
Renta de hârtie austr.	97.05
Renta de aur austr.	116.15
Losurĭ din 1860.	134.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	17.46
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	726.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	707.75
Napoleondorĭ	19.29
Mărcĭ imperiale	$118.57^1/_2$
London vista	242.15
Paris vista	96.35
Rente de coróne austr. 4%	97.30
Note italiene	90.75

Cursul pieţei Braşov.

Din 18 Iunie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.08	Vênd.	19.06
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.24	Vênd.	19.30
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 11 Iunie n. de 42,851 capete, la 12 Iunie n. au întrat 737 capete şi au eşit 199 capete, rĕmânênd la 13 Iunie n. un numĕr de 43,389 capete.

Se notéză marfa **ungurésca**: veche grea dela 92—94 fil. marfă ungurésca tînĕră grea dela 96—98 fil. de mijloc dela 96—98 fil. uşóră dela 96—98 fil. — **Sêrbéscă**: grea 96—98 fil., de mijloc 94—96 fil. uşóră: 92—94 fil. kilogram.

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiŭ st. n. 1900.

Plecarea trenurilor din Braşov

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·8 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·48 min. séra.
IV. Tr. acc. la óra 10·26 min. séra. (Arad)

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 11 a. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
IV. Tr. acc. la óra 5·14 m. dim. (dela Arad).

Dela Braşov la Kezdi Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad, Ciuc-Szereda, la óra 3·20 min. nóptea.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 m. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda).

Dela Braşov la Zernescĭ (gar. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la óra 9·2 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.
III. Tr. mixt, la óra 9·30 min. séra.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tr. acc. peste Arad la óra 5·7 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 8 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 10·25 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul mixt, la óra 6.58 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
II. Trenul accel. la óra 2·18 min. p. m.
III. Trenul mixt, la óra 9·27 min. p. m. (din Maiu 15 — 15 Sept.)
IV. Trenul acelerat, la óra 10·14 m. séra.
V. Tren de pers. la óra 2.10 min. p. m. (din 1 Iulie, Joia şi în tóte sĕrbătorile).

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8·25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiŭ, Ciuc-Sereda şi Ciuc-Gyimes).
II. Trenul de pers. la óra 1·51 m. p. m.
III. Trenul mixt, la óra 6·48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Sereda).
IV. Tr. mixt, la óra 10·4 m. séra (pl. dela St-Georgiu, în Iul. 1 — 15 Sept. în tóte sĕrbătorile).

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la óra 7·2 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Tr. mixt la óra 8·18 min. séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
III. Trenul de pers. la óra 1·51 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·48 min. séra
V. Tr. mixt la óra 10·04 min. séra. (din Palanca dela Iul. 1 — 15 Sept în tóte sĕrbătorile).